

गृह रक्षक दलातील (होमगार्ड) स्वयंसेवकांना देण्यात येणा-या विविध भत्त्यांमध्ये वाढ करण्याबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग (विशेष),**

शासन निर्णय, क्रमांक:एचजीएस-२२०७/प्र.क्र.१५२/विशा-८,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, दिनांक : २ सप्टेंबर, २००८.

बाबतचे :- १) शासन निर्णय क्रमांक - एचजीएस-३४९९/५०१/प्र.क्र.३२/विशा-८, दिनांक १७-१-२००३
२) शासन परिपत्रक क्रमांक- विसप्र-०७०७/३३१८४/प्र.क्र.११३/विशा-८, दि. २७-७-२००७.

प्रस्तावना :- नैसर्गिक/मानवनिर्मित आपत्तीच्या प्रसंगी सहाय्य करणे, पोलीसांना कायदा व सुव्यवस्था बंदोबस्त कानी सहाय्य करणे, संपकाळात अत्यावश्यक सेवा सुरू ठेवण्यास सहाय्य करणे, ही गृह रक्षक दलाची कर्तव्य आहेत. या संघटनेत प्रशासकीय कामकाज पाहण्यासाठी वेतनीय कर्मचारी कार्यरत असून संघटनेचे कार्य/उद्दिष्ट पार पाडण्यासाठी या संघटनेमध्ये विविध क्षेत्रातील व्यावसायिकांसह कामगार, रोजंदारीवर काम करणारे कारागिर, तथा मोल मजुरी करणारे नागरिक इत्यादींची संख्या मोठ्या प्रमाणात असून ते राष्ट्रीय सेवा करण्याच्या भावनेने प्रेरित होवून या दलात स्वयंसेवक म्हणून सामील झालेले आहेत. हे स्वयंसेवक मानसेवी असल्याने त्यांच्या कर्तव्यापोटी त्यांना मानधन दिले जाते. त्यांच्याकडून होणारे मोलाचे कार्य विचारात घेता, संदर्भाधीन दिनांक १७-१-२००३ अन्वये विहित केलेले भत्त्याच्या दरात वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचारार्थीन होता.

शासन निर्णय :- यरील प्रस्तावाचा सर्वांगीण विचार करून शासन याद्वारे गृह रक्षक दलातील स्वयंसेवकांना दिल्या जाणा-या विविध भत्त्यात खाली दर्शविल्याप्रमाणे वाढ करण्यास मंजूरी देत आहे :-

अ.क्र.	भत्त्याचे प्रकार	पूर्वीचे दर	सुधारित वाढीव दर
१	कर्तव्य भत्ता	रु.७५/- दरडोई प्रतिदिन	रु.१५०/- दरडोई प्रतिदिन
२	उपहार भत्ता	रु.१५/- (२४ तासांच्या कालावधीत सलग १० तासापेक्षा जास्त कर्तव्य केल्यास)	(अ) रु.५०/- पोलीस आयुक्तालयाच्या हद्दीतील स्वयंसेवकांसाठी. (ब) रु.२५/- इतर क्षेत्रातील स्वयंसेवकांसाठी. (२४ तासांच्या कालावधीत सलग १० तासापेक्षा जास्त काळ कर्तव्य केल्यास)

३	कवायत भत्ता	रु.२२.५०/- दरडोई प्रत्येक अडीच तासाच्या कवायतीस किंवा रु.४५/- दरडोई समकालावधीच्या दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक कवायतीस	रु.४५/- (दरडोई प्रत्येक अडीच तासाच्या कवायतीस)
४	खिसा भत्ता	रु.१५/- दरडोई प्रतिदिन	रु.२५/- दरडोई प्रतिदिन
५	भोजन भत्ता	रु.३०/- दरडोई प्रतिदिन	रु.६५/- दरडोई प्रतिदिन

२. ही भत्तेवाढ दिनांक १ सप्टेंबर २००८ पासून लागू करण्यात येत आहे.

३. याचवेळी शासन असेही निदेश देत आहे की, गृह स्वक दलातील स्वयंसेवकांना कर्तव्य भत्ता व उपहार भत्त्याचे त्वरित वाटप होण्याच्या दृष्टीने कालमर्यादित कार्यवाही करण्याच्या सूचना संदर्भाधीन शासन परिपत्रक दिनांक २७-७-२००७ अन्वये सर्व संबंधितांना देण्यात आलेल्या आहेत. तरीही या बाबत आवश्यक ती कार्यवाही केली जात नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. ही गंभीर बाब आहे. तरी, या स्वयंसेवकांच्या कर्तव्यावरील उपस्थितीचा अहवाल संबंधित पोलीस ठाणे प्रमुख यांनी १५ दिवसात संबंधित जिल्हा समादेशक, होमगार्ड यांच्याकडे सादर करावा. त्यानंतर १५ दिवसाच्या आत भत्ते अदा करण्याची कार्यवाही जिल्हा समादेशक कार्यालयाने करावी. पोलीस ठाण्याकडून उपस्थिती अहवाल प्राप्त न झाल्यास तो प्राप्त करून घेण्याबाबत जिल्हा समादेशक, होमगार्ड यांनी पोलीस अधिक्षक/पोलीस उपायुक्त यांच्याशी व्यक्तीशः संपर्क साधून अहवाल प्राप्त करून घेण्याबाबत आवश्यक पाठपुरावा व कार्यवाही करावी यापुढे, भत्ते देण्यास विलंब अथवा दिरंगाई झाल्याचे आढळून आल्यास, संबंधित अधिकारी/कर्मचारी हे कारवाईस पात्र राहतील, याची नोंद घेण्याबाबत पुन्हा निदेश देण्यात येत आहेत.

४. या संदर्भात होणारा खर्च मागणी क्र.बी-१-२०७०-इतर प्रशासनिक सेवा-(००)(१०७) होमगार्ड-(००)(०१)-होमगार्ड-२८-व्यावसायिक विशेष सेवा, या लेखाशिर्षाखाली सन २००८-०९ या वर्षाकरिता केलेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा व त्या शीर्षाखाली दर्शविण्यात यावा. त्यानंतर होणारा खर्च उपरोक्त शिर्षाखाली वेळोवेळी मंजूर केल्या जाणा-या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

५. हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.सीआर-३४३/व्यय-८ दिनांक २६ ऑगस्ट, २००८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(चित्कला झुत्शी)

अपर मुख्य सचिव (गृह), महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे खाजगी सचिव.
मा.राज्यमंत्री (गृह) यांचे खाजगी सचिव.
अ.मु.स. (गृह) यांचे स्वीय सहाय्यक.
प्रधान सचिव, (विशेष) यांचे स्वीय सहाय्यक.
महासमादेशक, होमगार्ड व संचालक, नागरी संरक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क विभाग, मंत्रालय, (प्रसिध्दीसाठी).
सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक/अपर पोलीस अधिक्षक.
सर्व जिल्हा जनसंपर्क अधिकारी (प्रसिध्दीसाठी).
समादेशक, होमगार्ड, मुंबई, बृहन्मुंबई.
सर्व जिल्हा समादेशक, होमगार्ड.
समादेशक, मध्यवर्ती प्रशिक्षण संस्था, होमगार्ड, घाटकोपर, मुंबई.
महालेखापाल, (लेखा परिक्षा/लेखा अनुशेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई.
महालेखापाल, (लेखा परिक्षा/लेखा अनुशेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
वित्त विभाग, व्यय-८, मंत्रालय, मुंबई.
गृह विभागातील सर्व कार्यासने.
संगणक कक्ष, गृह विभाग, मंत्रालय. शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्याबाबत कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.
निवड नस्ती विशा-८.